

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук,
доцента кафедри образотворчого мистецтва
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Короля Анатолія Миколайовича
на дисертаційне дослідження **Овсяника Владислава Олеговича**
«Формування готовності науково-педагогічних працівників до
застосування економіки освіти у процесі розроблення освітньо-
професійних програм з дизайну»,
представлене на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

1. Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із планами відповідних галузей науки.

Актуальність дисертаційного дослідження Овсяника Владислава Олеговича на тему «Формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти у процесі розроблення освітньо-професійних програм з дизайну» зумовлена нагальною потребою переосмислення підходів до професійної підготовки викладачів у галузі дизайн-освіти з урахуванням сучасних фінансово-економічних викликів. У контексті автономізації закладів вищої освіти, зростання їх відповідальності за ефективне управління ресурсами та необхідності створення конкурентоспроможних освітніх програм, виникає гостра потреба у формуванні в науково-педагогічних працівників здатності застосовувати знання з економіки освіти в процесі педагогічної діяльності.

Зважаючи на те, що дизайн як галузь професійної підготовки поєднує творчі, інженерні та управлінські складові, інтеграцію економічного компонента в освітній процес є не лише доцільною, а й необхідною умовою забезпечення його практико-орієнтованості, ефективності та інноваційності. Недостатня економічна підготовка викладачів-дизайнерів ускладнює фінансове планування,

бюджетування, залучення позабюджетних коштів і загалом знижує якість стратегічного управління в освітній сфері.

Представлене дослідження органічно вписується в сучасні науково-дослідні напрями в галузі педагогіки вищої школи, економіки освіти та професійної підготовки у сфері мистецької освіти. Тематика дисертації відповідає пріоритетам державної освітньої політики та стратегії розвитку Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука, зокрема щодо підготовки викладачів нового покоління, здатних до ефективного управління освітніми програмами в умовах цифровізації, глобалізації та економічної автономії.

Тому, тема дисертаційного дослідження В. О. Овсяника є безперечно актуальною, відображає сучасні тенденції розвитку вищої освіти та професійної підготовки викладачів у галузі дизайну, а також має високий ступінь наукової та практичної значущості.

2. Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації.

До найбільш значущих наукових результатів дисертаційного дослідження В. О. Овсяника слід віднести:

- здійснення системного аналізу стану підготовки науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти у розробленні освітньо-професійних програм у галузі дизайну, з урахуванням викликів автономізації закладів вищої освіти;

- обґрунтування та уточнення дефініцій базових понять дослідження, зокрема: «формування готовності», «економіка освіти», «освітньо-професійні програми», «дизайн», що дало змогу поглибити наукове розуміння феномену економічної компетентності викладачів;

- розроблення авторської структурно-функціональної моделі формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти, яка включає цільовий, змістовий та результативний блоки та забезпечує комплексну інтеграцію економічного компонента в систему підготовки викладачів дизайнерських спеціальностей;

- визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності до використання економіки освіти у професійній діяльності, що включають ціннісно-мотиваційний, когнітивний, праксеологічний і рефлексивно-аналітичний компоненти;

- впровадження навчально-методичних матеріалів (у тому числі авторського курсу «Економіка освіти»), які апробовано в освітньому процесі закладів вищої освіти та довели свою ефективність у рамках експериментальної перевірки.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз змісту дисертації та публікацій В. О. Овсяника свідчить про високий ступінь наукової обґрунтованості представленого дослідження. Автор демонструє глибоке розуміння досліджуваної проблематики, вміло поєднуючи теоретичний аналіз з результатами емпіричного дослідження, що дозволяє обґрунтувати ключові положення, висновки та рекомендації в межах логічно вибудованої наукової концепції.

У дисертації простежується чітка методологічна основа, обґрунтована добірка теоретичних і емпіричних методів дослідження, що забезпечує внутрішню узгодженість та достовірність отриманих результатів. Структурно-функціональна модель, запропонована автором, отримала практичне підтвердження ефективності в межах педагогічного експерименту, що є безсумнівним свідченням її наукової цінності.

Висновки, зроблені у роботі, є результатом детального аналізу зібраних даних і підтверджуються фактичними матеріалами, наведенням статистичних показників, діагностичних методик, прикладів впровадження та посиланням на сучасні наукові джерела. Рекомендації, розроблені дисертантом, мають практичну орієнтованість і можуть бути адаптовані у різних типах закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців з дизайну.

Загалом, дисертація вирізняється науковою послідовністю, логічністю викладу, переконливістю аргументації та прикладним значенням запропонованих результатів. Представлене дослідження свідчить про наукову

зрілість здобувача та його здатність до самостійного розв'язання актуальних проблем педагогічної науки і практики.

4. Достовірність висновків і новизна отриманих результатів.

Об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження, представленого у дисертації В. О. Овсяника, чітко сформульовані, логічно пов'язані між собою та узгоджені з обраною проблематикою, що сприяло цілісності дослідження і забезпечило реалізацію наукового задуму. Автор обґрунтовано виокремив ключові наукові категорії, провів їх концептуальне уточнення та розробив цілісну модель підготовки науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти, що значно підвищує достовірність зроблених висновків.

Методологія дослідження відзначається ґрунтовністю та раціональним поєднанням теоретичних і практичних методів, що дозволило отримати об'єктивні результати, підтверджені даними педагогічного експерименту. Дисертант продемонстрував глибоке розуміння специфіки проблеми та сучасного стану освітньої практики в галузі дизайну, що дозволило йому виявити нові підходи до інтеграції економічного компонента в освітній процес.

Новизна результатів проявляється у створенні авторського понятійного апарату, розробці структурно-функціональної моделі, а також у систематизації критеріїв і показників сформованості готовності до застосування економіки освіти. Запропоновані підходи є інноваційними у контексті педагогічної науки, а також мають високу прикладну цінність для закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку викладачів дизайнерських спеціальностей.

5. Найбільш суттєві наукові результати, що містяться у дисертації.

Дисертаційна робота автора становить вагомий науковий внесок у розвиток теорії та практики підготовки науково-педагогічних працівників до інтеграції економіки освіти в розроблення освітньо-професійних програм у сфері дизайну. Основні наукові результати полягають у розробці комплексного підходу до вирішення означеної проблеми, що ґрунтується на глибокому аналізі існуючих освітніх програм, сучасних управлінських викликів та специфіки дизайнерської освіти.

Серед найбільш важливих результатів варто виокремити розроблення змісту та структури навчальної дисципліни «Економіка освіти», адаптованої до потреб підготовки викладачів-дизайнерів, створення навчально-методичних матеріалів, що включають авторську програму курсу, кейс-завдання, методики діагностики економічної компетентності, а також публікацію відповідного навчального посібника.

Запропоновані у дисертації матеріали мають прикладну цінність і можуть бути ефективно використані на практиці в закладах вищої освіти для підготовки науково-педагогічних працівників, які працюють у сфері дизайн-освіти. Розроблені методичні інструменти сприяють формуванню у викладачів не лише знань з економіки освіти, а й здатності до стратегічного планування, бюджетування та управління освітніми ресурсами.

Отже, результати дослідження мають високу наукову й практичну значущість, а також можуть бути інтегровані в освітню практику мистецьких та дизайнерських закладів вищої освіти.

6. Повнота викладу основних результатів дослідження в опублікованих працях.

Результати дисертаційного дослідження знайшли всебічне відображення у низці наукових публікацій, що охоплюють різні форми апробації та популяризації наукових здобутків. У статтях, матеріалах конференцій та навчальному посібнику висвітлено ключові положення роботи.

Оприлюднені матеріали повною мірою відповідають вимогам до публікацій дисертаційного дослідження, встановленим чинним законодавством у галузі освіти і науки. В опублікованих у співавторстві працях чітко окреслено особистий внесок здобувача, що є ознакою наукової доброчесності.

Загальний рівень представлених публікацій свідчить про високу якість проведеного дослідження, теоретичну і практичну обґрунтованість його результатів, а також про наукову готовність дисертанта до публічного захисту.

7. Оцінка змісту дисертації та її завершеності.

Дисертаційна робота В. О. Овсяника характеризується чіткою структурованістю, науковою логікою викладу та внутрішньою цілісністю. У ній

повно і послідовно розкрито питання формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти в процесі створення освітньо-професійних програм у сфері дизайну. Усі сформульовані завдання дослідження були реалізовані на високому науково-методичному рівні.

Структура дисертації відповідає загальноприйнятим вимогам: вступ, три змістовні розділи, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел і додатки. У вступі автор обґрунтував актуальність теми, визначив науковий апарат дослідження, описав методологічну основу, вказав новизну та практичну значущість отриманих результатів, а також відобразив етапи апробації та кількість публікацій.

У першому розділі подано ґрунтовний теоретичний аналіз сучасного стану проблеми, окреслено наукові підходи до розуміння сутності економіки освіти та її ролі у професійній діяльності викладачів. Автором проаналізовано зарубіжні та українські джерела, актуалізовано зміст понять «готовність», «економіка освіти», «освітньо-професійна програма», що стало основою для подальшої концептуалізації дослідження.

Другий розділ присвячено методичному забезпеченню формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти. Автор описав педагогічні умови реалізації цього процесу, обґрунтував їхню доцільність та запропонував структурно-функціональну модель підготовки викладачів. Модель побудована з урахуванням поетапного формування готовності – від мотиваційного й когнітивного до практичного та рефлексивного компонентів, що дозволяє забезпечити комплексний розвиток професійної компетентності.

У третьому розділі подано хід і результати педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності запропонованої моделі. Описано вибір методів, етапи реалізації, інструментарій діагностики та отримані кількісні й якісні показники, які підтверджують позитивну динаміку у формуванні готовності до застосування економіки освіти у професійній діяльності. Отримані результати свідчать про доцільність упровадження моделі в практику підготовки науково-педагогічних працівників дизайнерських спеціальностей.

Усі положення дисертації логічно пов'язані між собою, глибоко аргументовані та відповідають сучасним тенденціям розвитку педагогіки і професійної освіти. Завершальні частини роботи – висновки та додатки посилюють завершеність дослідження, сприяючи його повному і всебічному сприйняттю.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Попри безсумнівну наукову значущість дисертаційного дослідження, його ґрунтовність та практичну спрямованість, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження, які не знижують загальної наукової цінності роботи, але можуть бути враховані у подальших наукових розвідках здобувача:

1. У теоретичній частині дослідження було б доцільно ширше представити міжнародний досвід підготовки науково-педагогічних працівників до використання економіки освіти. Залучення прикладів із практики європейських університетів або систем вищої освіти США та Канади могло б надати порівняльного аналітичного виміру і підсилити аргументацію щодо актуальності дослідження в українському контексті.

2. У другому розділі дисертації, під час представлення структурно-функціональної моделі формування готовності, доцільно було б детальніше розкрити внутрішню логіку взаємозв'язків між її елементами. Зокрема, варто було акцентувати на механізмах взаємодії між мотиваційно-ціннісним, когнітивним та діяльнісно-практичним компонентами моделі, що надало б їй більшої цілісності та практичної завершеності.

Зазначені зауваження не зменшують наукової вагомості дисертації, а лише відкривають напрямки для подальших досліджень у площині міждисциплінарної інтеграції, цифровізації освітнього процесу та поглиблення економічної підготовки викладачів дизайнерських спеціальностей.

9. Висновки щодо відповідності дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Овсяника Владислава Олеговича на тему «Формування готовності науково-педагогічних працівників до застосування економіки освіти у процесі розроблення освітньо-професійних програм з дизайну» є завершеним самостійним дослідженням, що відзначається науковою

новизною, практичною спрямованістю та міждисциплінарним підходом до розв'язання актуальної проблеми в галузі професійної педагогіки, заслуговує на позитивну оцінку й відповідає вимогам до дисертацій третього освітньо-наукового рівня, вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (№ 44 від 12.01.2022 р.), а її автор вартий присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
заступник декана факультету мистецтв,
доцент кафедри образотворчого мистецтва
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Анатолій КОРОЛЬ

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС	
Король А.	ЗАСВІДЧУЮ
Завідувач канцелярії	удпу
Карандебіс А.	200 р.

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 11:27:47 16.04.2025

Назва файлу з підписом: Відгук Король.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 4.3 МБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Відгук Король.pdf
Розмір файлу без підпису: 4.9 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОРОЛЬ АНАТОЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ
П.І.Б.: КОРОЛЬ АНАТОЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ
Країна: Україна
РНОКПП: 3086620239
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 11:27:44 16.04.2025
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000D62E6001C703B405
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2025.02.05 13:00